

már részben feltárt 10–11. századi temető hitelesítő feltárását kívántuk elvégezni. Az ásatás az MTA Régészeti Intézete és a szegedi Mórá Ferenc Múzeum közös munkája volt.

A lelőhely Mindszent közigazgatási területén található, a településtől 5 km-re K-re, a Koszorús-dűlő hátrészben, a Koszorú-halom nevű kurgántól 1500 m-re K-re. A Szentest Hódmezővásárhellyel összekötő műútból a Nagyludas-halomnál Mindszent felé leágazó, ún. Miási út D-i oldalán, egy ÉNy–DK-i irányú kiemelkedésben fekszik az egykori Csernák-tanya.

1936. július 18-án Mindszenten, a Csernák János tulajdonában lévő, 252. számú tanya területén a tulajdonos homokkitermelés közben honfoglalás kori gyereksírt bolygatott meg. A leleteket beküldte a szentesi múzeumnak. Ezt követően 1936 augusztusában Csallány Gábor hitelesítő feltárást folytatott a lelőhelyen, amelynek során két további sírt tárt fel (ásatási dokumentáció: KJM RégAd: 85-76, 87-84, MNM RégAd: 276. M. IV. II. 21/1972; 89. M. II.; a leletanyag KJM RégGyűjt: 57.87.1–8; közlés: FolArch (3-4) 1941, 186, 189). Bálint Csanád 1968 tavaszán, a Csallány Gábor publikációjában szereplő térképvázlat alapján és Csernák János egykori tulajdonos feleségének segítségével azonosította a lelőhelyet, ahol 1968. szeptember 3–6. között hitelesítő feltárást végzett (ásatási dokumentáció: MFM RégAd: 85-76; leletanyag: KJM RégGyűjt: KJM 2000.2.1–3; közlés: RégFüz 1969, 50–51).

A lelőhely további kutatását az indokolta, hogy korábban csak a tanya Ny-i oldalán folyt feltárást, így további sírok előkerülésére lehetett számítani. 2002. szeptember 16–20. között négy szelvényben 162 m² felületet tártunk fel a tanyaépület különböző oldalain (ásatási dokumentáció: KJM RégAd: 553-2002; fotódokumentáció: KJM Fotótár 11307–11316). Megtaláltuk az 1968-as ásatás szelvényeit, további sírokat azonban a kiterjedt kutatás ellenére sem fedeztünk fel. A korábban feltárt három temetkezés – néhány további sír a tanya körüli földmunkák során megsemmisült Csernák János elmondása alapján – egy kiscsaládi temető része volt. További sírok a tanya épülete alatt nem zárhatók ki, amint ezt Bálint Csanád is megjegyezte, ezek a sírsorok azonban a tanya épületének sem a D-i, sem az É-i oldalán nem futnak ki az épület alól, így a lelőhely az épület alatti rész kivételével teljesen feltártnak tekinthető.

LANGÓ PÉTER – TÜRK ATTILA

187. Miskolc, Avas, Tűzköves

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa

A Miskolci Egyetem BTK Ős- és Ókortörténeti Tanszéke 2002. augusztus 30.–szeptember 7. között folytatta a területéről 1988-ban előkerült középső paleolit kovabánya-komplexum feltárását. Az ásatás során 2×5 méteres szelvényből nyolc és félezer paleolit került elő, közöttük típusos kőeszközök is, a kovabányászat objektu-

mai mellett. A leletanyag egy úgynevezett fogazott élű moustéri iparhoz tartozik.

RINGER ÁRPÁD

188. Miskolc, Baradla-barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

2001 őszén kezdtük meg kutatásainkat a Magyar Nemzeti Múzeum, a miskolci Herman Ottó Múzeum és az Aggteleki Nemzeti Park közös kutatóprogramja keretében. Első lépésként összegyűjtöttük a Baradla-barlangra vonatkozó eddigi régészeti publikációkat. Ezek feldolgozása során kiderült, hogy az elmúlt két évszázadban készült dokumentációk minimálisan sem teljesítik a korszerű régészettudományos kutatások elvárásait. Ezért a helyszíni munkák kezdetén az így „megismert” lelőhelyek azonosításával próbálkoztunk, ami csak részben volt eredményes. (Meghatároztuk a legjelentősebb Baradla-ásatás, a Nyáry Jenő-féle 1876–77. évi munkálatok helyszínét.) Ugyanakkor néhány lelőhely létét nem sikerült megerősíteni, illetve eddigi kutatásaink nem támasztják alá létezésüket.

A helyszíni bejárások alkalmával derült ki, hogy a barlang aggteleki szakaszán jelentős mennyiségű felszíni leletelőfordulás (elsősorban cseréptöredékek), illetve több régészeti réteg található. Ezért úgy döntöttünk, hogy a barlang teljes magyarországi szakaszát bejárjuk és felmérjük. 2001 októbere és 2002 júliusa között átkutattuk az aggteleki szakaszt (beleértve a Csontház-termet, Róka-ágot, Cserepes-termet stb.) és a főágot, valamint a jósvafői szakaszon az Óriások-csarnokát, Meseországot és az Arany-utcát.

A barlangban kisebb egységeket különítettünk el, ezeket digitális térképen jelöltük, és a felszíni leleteket ennek alján csoportokban szedtük fel. A 830 munkaóra alatt 246 elhatárolt területen több, mint 10 000 cseréptöredéket gyűjtöttünk, amely anyag restaurálás és régészeti feldolgozás alatt áll.

A kutatás eredményeként bebizonyosodott, hogy az aggteleki oldalon a Csónakázó-tóig mindenhol jellemző volt az őskori ember jelenléte, illetve igen sok, eddig ismeretlen (dokumentálatlan és publikálatlan) településnyomot leltünk. Nagyon sok helyen találtunk steril agyagrétegek közötti, vagy cseppkő-réteg alatti *őskori kultúrrétegsort* – fekete, szürke színű, néhány centiméter vastagságú, hamus, faszenes, kerámiatöredékekkel, állatcsontokkal tarkított régészeti rétegeket. Ezek közelebbi vizsgálata fontos adalékot nyújthat a barlang őskori településtörténetéhez.

Szintén sok helyen fedeztünk fel az agyagban, metsetben látszó, egykori cölöpökre utaló lyukakat, melyekre nagyobb területen rábontva esetleg az őskori építmények szerkezetére vonatkozó adatokhoz juthatunk.

A kutatás meglepetései azok a *tüzelőhelyek*, melyeket a Hangverseny-teremben, a Cserepes-teremben, valamint a Denevér-ágban találtunk, illetve egy további